

Interviu cu primul român membru în Clubul de la Roma: UE, amenințată să se rupă în bucăți Laurențiu MIHU

Diplomatul și matematicianul Mircea Malița a fost primul român care a intrat în Clubul de la Roma. Episodul s-a consumat în 1972, la scurt timp după ce Clubul a dat publicității un raport care a zguduit la vremea respectivă lumea, cu privire la evoluția omenirii în următoarele patru decenii. La 40 de ani distanță, în toamna lui 2012, o nouă coincidență: după câteva luni de la lansarea următorului raport (cel pe 2012-2052), Adunarea Generală a Clubului de la Roma se ține la București.

Academicianul Mircea Malița s-a numărat printre vorbitorii de la evenimentul care a avut loc la începutul acestei luni, insistând, alături de Richard Ernst, laureat al Premiului Nobel, și Ionel Haiduc, președintele Academiei Române, asupra rolului fundamental al învățării și educației în conturarea viitorului.

Într-un interviu acordat României libere, Mircea Malița descifrează mesajele cuprinse în analizele futurologice ale Clubului de la Roma, prevestește o reabilitare în forță a statului și povestește cum a ajuns el însuși să facă parte din acest club exclusivist, cu aproape două decenii înainte de căderea comunismului și după ce ocupase mai multe poziții de prim rang în acel regim.

România liberă: Cum a ajuns România să găzduiască reuniunea anuală a Clubului de la Roma?

Mircea Malița: Nu este un lucru simplu să ai ca invitat Clubul de la Roma pentru Adunarea Generală, care se ține în fiecare an în altă țară a lumii. De exemplu, după noi va urma Canada. Am fost incluși și grație unei circumstanțe regionale, în condițiile în care centrul european al Clubului de la Roma, aflat la Viena, a devenit foarte activ și a întreținut legături bune cu Bucureștiul. Asociația noastră se bucura și de un nume bun și avea în frunte o personalitate recunoscută pe plan internațional, pe guvernatorul Băncii Naționale a României, Mugur Isărescu, care s-a ocupat de asociație și a luptat și pentru aducerea acestei întâlniri aici. În plus, Clubul dorea ca locul de desfășurare a acestei reuniuni să fie în Europa, dar într-un loc în care nu a mai fost. Apoi își aminteau de o adunare de vârf care s-a ținut la București în 1999 și de la care au rămas cu amintiri bune. Clubul de la Roma nu este amestecat cu vreo altă organizație internațională. Este independent, are stilul său, programul său și așa a fost creat.

Cum ați ajuns dumneavoastră în acest Club?

M.M.: În 1972 se ține la București o reuniune a marilor specialiști în prognoză, în perspectivă. În acest mănunchi de personalități care au venit, cuprinzând reprezentanți ai școlilor americane și franceze, a fost și șeful Clubului de la Roma, Aurelio Peccei, un om remarcabil. Atunci l-am cunoscut, în '72. L-a interesat foarte mult România, văzând-o capabilă de a organiza reuniuni internaționale de perspectivă, în care Clubul de la Roma de fapt se lansa. A mai venit și ulterior, răspunzând la invitația Academiei de Științe Economice, ne-am revăzut și am terminat discuția la un restaurant din apropiere. Atunci m-a tatonat în legătură cu interesul meu pentru activitățile grupului, ca unul care se ocupa de educație. Fusesem ministrul Învățământului până în 1972. În acel an, ideile de reformă și modernizare au tăcut, pentru că ne măturase curentul adus din Orient de către Ceaușescu, de la China și Coreea de Nord, acela al revoluției culturale, repetată pe o scară mică la noi sub formă de recâștigare sau reanimare a doctrinei, a vigorii combative. Asta atinsese tot ce ținea de cultură, educație, iar eu am fost scos din scenă, din jocuri pentru un anumit timp. În acest context m-a întrebat Peccei dacă eram interesat de activitățile Clubului, iar eu am răspuns afirmativ și asta a fost tot.

Apoi, într-o zi, am aflat că sunt membru al Clubului de la Roma. Am făcut cunoștință prin el cu o organizație cum nu mai văzusem și cum nu crezusem că ar putea exista. Era de fapt o non-organizație. Nu avea sediu, nu avea structuri, nu avea bani, nu se vota. Clubul era rezervat pentru aproape 100 de

persoane din toată lumea. Cerința era aceea de a fi interesați de problemele globale ale omenirii și să aibă idei cu privire la soluții. Asta era tot, nu titluri, nu CV-uri circulate și alte chestiuni de felul acesta. Era însă organizat în așa fel ca toate activitățile de bază ale omului să fie reprezentate: economia, politica, diplomația, științele. S-a dorit să fie mai ales o platformă de contact între politicieni și profesioniștii altor medii. Adică aici politicienii să afle părerile lumii acesteia. Lipsa de formalitate împinsă la exces m-a impresionat și am rămas cu o simpatie care m-a făcut să-mi schimb și propriile priorități: în loc de structură, drept concept de bază, am pus funcțiunea, deci în loc de structuralism, funcționalismul. Că doar funcția creează organul și, deci, structurile și instituțiile sunt inventate pentru că există anumite necesități. Ei (membrii Clubului de la Roma - n.r.) fugeau de structuri, de forme și se ocupau de fond și de acțiune.

Cum a privit regimul afilierea dumneavoastră la Clubul de la Roma?

M.M.: Acuma, eu fusesem diplomat ani de zile, stătusem în străinătate, mergeam curent la Națiunile Unite, aveam contacte cu universități și alte organisme. Era un lucru normal, care nu era rău privit pentru că se zicea că, uite, mai vorbim și despre țara noastră în diferite cercuri. Mai ales că multe din preocupările astea erau legate de interesele de a pune economia română în mișcare și comerțul ei, deci aveau unele utilități. În concluzie, niciodată nu a apărut ca o activitate străină de funcția mea de bază, aceea de diplomat. Nu am avut, pe această linie, nici un fel de supărare sau întrebări. Clubul de la Roma era un contact cu o lume pe care nu puteai să o neglijezi și o șansă de a o cunoaște și a vedea ce se face, iar pentru mine a fost o școală minunată. Reuniunile se țineau de la Kuala Lumpur până la Montevideo sau Porto Rico. Vedeam locuri cu totul și cu totul interesante.

Sunteți primul român care a interferat cu Clubul de la Roma, iar modul de lucru și previziunile vă sunt suficient de familiare. Spre deosebire de precedentul raport, care viza perioada 1972-2012, concluziile documentului care se referă la următorii 40 de ani trag noi semnale de alarmă cu privire la evoluția omenirii. Rămâne, totuși, loc și pentru optimism sau timpul pentru așa ceva a expirat?

M.M.: Raportul vechi a zguduit lumea. Noul raport este unul cuminte, așezat, plin de documentație utilă. Îmi place că sesizează câteva lucruri pe care le anunță însă cu multă rețineră și prudență. De exemplu, conține două idei sau tendințe care se regăsesc acum în toate rapoartele asupra viitorului. Una este aceea că statele trebuie să-și recapete autoritatea și că trebuie să iasă din zona asta de interdicție și degradare care le-a urmărit cam de 30 de ani încoace. Se afirma că statul e prost, că abuzează, că e birocrat, că e împotriva individului și alte chestii de felul ăsta. Ca efect, statele au fost turtite, sărăcite, slăbite, li s-au luat atribuții până la punctul de a nu putea aplica răspunderea lor primordială, adică promovarea interesului public.

Este criza economică un factor care influențează începutul schimbării de paradigmă?

M.M.: Absolut. Dacă ceva a scuturat o mentalitate care se așezase și care prinsese coajă, începând să umble la rădăcină, aceasta a fost criza. Puneți statul și lăsați-l să-și facă treaba! El răspunde de interesul public! Privatul e foarte important, lasă-l acolo, dar el nu construiește școli, nu face grădinițe, nu face spitale, nu rezolvă medicina și educația omului, nu face șosele. Astea, toate, țin de interesul public și fiecare cetățean depinde, în fond, de funcționarea acestui stat.

Pare un reviriment al stângii?

Statul s-a compromis în mod sinistru în timpul fiecărei dictaturi, când statul nu mai e stat, ci un captiv, e furat de la populație și e jucat după dorințele și toanele unui tiran sau ale unei clici. Ța nu e stat veritabil, e ceva ce pare odios. Dar e odios cel care l-a furat și care l-a degradat. Prin urmare, el (Raportul Clubului de la Roma pe 2012-2052 - n.r.) spune că statele trebuie să fie altfel, să fie mai puternice, mai

active. E vorba de revenirea la autoritate. A doua idee a Raportului face referire la capitalism. Dacă critici unele lucruri din economia capitalistă și se zice că negi sistemul, așa că toată lumea este atentă să nu vorbească împotriva capitalismului. Ei bine, Raportul nu vorbește contra capitalismului, dar imaginea pe care o prezintă este aceea a unei grădini înecate în buruieni și care trebuie plivită pe margine. Se susține că acolo unde se fac excese, jafuri, acolo unde se introduc principii greșite în ceea ce privește circuitul bănesc, acolo este nevoie de un anumit control.

Școala de la Chicago chiar nu mai are șanse în paradigma asta nouă.

M.M.: Școala de la Chicago a vrut să elimine total statul și a evoluat concomitent cu degradarea lui. Dar dacă accepți statul înseamnă să accepți un stat responsabil ca lucrurile să meargă cinstit. Nu e vorba atât de distincția privat-public, e vorba să nu fie încălcate interesele fundamentale ale oamenilor, să nu se ajungă la crize. Dar numai pentru că s-a intrat în criză și-a dat lumea seama că, lăsată singură, piața face boacăne. Ideea asta e prinsă în Raport, dar cu prudența necesară. Eu cred că, cu vremea, aceste chestiuni vor deveni explozive și se vor spune cu gura plină, în așa fel încât statul să fie stat, interesul public servit, iar fanteziile și excesele fantastice și fraudate să fie puse la punct. Aș mai spune că Clubul de la Roma este suficient de înțelept să înțeleagă faptul că ideile astea au început să prindă și în literatură, în cea americană de exemplu, și să fie spuse din ce în ce mai bine și mai clar. Noi trebuie să ne așteptăm ca aceste idei să aibă un curs ascendent în lume.

Alegerile din SUA sunt aproape. La jumătatea mandatului lui Obama, ați dat un interviu în care îl portretizați ca pe unul dintre oamenii care vor marca istoria Americii și a lumii. Însă tot cu acea ocazie spuneți, textual, că „noi numai după 2012 vom ști care e tonusul vieții internaționale”. La ce fel de „revoluție” vă așteptați într-un posibil ultim mandat al președintelui SUA?

M.M.: Toată omenirea așteaptă “the big shift”, marea schimbare. Asta ar fi echivalent cu renunțarea la prejudecăți și la abordările ficționale, bazate pe mituri și, deci, revenirea la realism și raționalitate, în același timp la modestie și cinste. Problema are un fond etic. De când e lumea se știe că prin lăcomie și prin aroganță pierzi.

Depinde, unii câștigă chiar foarte mult.

M.M.: Da, dar pentru moment. A la longue nu se poate. Lumea are nevoie de stabilitate, nu de iarmaroc. Or, pentru asta trebuie să fie cineva de veghe.

Ați fost ambasador în Statele Unite într-o perioadă extrem de interesantă, perioada Reagan. La momentul la care vorbim mai depind de America la fel de multe, pe plan global, comparativ cu situația de acum trei decenii? Pe termen lung, Clubul de la Roma face trimitere la avântul câtorva state emergente și la un anumit tip de stagnare a SUA.

M.M.: Ca indici, America este foarte afectată de criză. Din acest motiv, poziția ei se clatină și mereu se vorbește de o mutare a supremației în lumea marilor puteri spre China. După câte știu eu – și cunosc mentalitatea americană pentru că am stat acolo cinci ani la Națiunile Unite și trei ani ca ambasador – adevărata lor filosofie este pragmatismul. Ei sunt oameni practici. Când au văzut că au greșit ceva, se reorientează fără a crâcni. Am văzut cum un neoliberal, cunoscut ca autoritate a curentului, a devenit brusc apărător al ideii de stat, de control, de piață reglementată. El, aproape disperat, spunea că dacă nu restaurați statul se duce naibii supremația americană în anumite domenii. Americanul, ca nici o altă nație, dacă vede că a greșit, nu începe să plângă, ci înțelege și acționează în consecință. Nu ar fi de mirare ca tocmai acest lucru să se întâmple de acum încolo, dar nu cu oricine, nu cu conservatorii. De la ei nici o speranță. Sigur că acord în continuare credit potențialului extraordinar al acestei țări și oamenilor ei.

Pe lângă criza economică, diminuarea resurselor rămâne o amenințare de prim rang la adresa securității mondiale. Există riscul ca statele să ajungă, pe fondul acestei tendințe, la conflicte majore?

M.M.: Limita resurselor și poluarea – asta este una dintre discuțiile care se poartă merituos în Clubul de la Roma. Problema securității a fost pusă în centrul atenției de foarte multă vreme, dar a fost, din păcate, militarizată. Însă problema unui război mare nu prea se pune și pentru un motiv ridicol, că e foarte scump și statele nu au bani ca să facă războaie. Pe urmă, dacă și câștigi un război îți asumi niște sarcini de o mie de ori mai complicate decât cele cu care erai obișnuit în mod curent. Chestiunea asta cu războaiele nu mai este prea apetisantă. Se trece însă foarte mult pe latura soft. În fond, ce înseamnă a câștiga ceva pe plan internațional decât a-ți asigura prieteni sau aliați? Adică să găsești parteneri care să facă ce spui tu. Da, dacă se poate. Păi, atunci, problema se pune să-i determini să facă asta prin diverse mijloace de convingere, de cointeresare sau de fraudă. Asta înseamnă soft. În politică au pătruns foarte mult ideile astea de manevrare, de câștigare a celor mici prin diferite căi, inclusiv ideile astea de globalizare sau integrare regională, care prin definiție sunt antistat, căci vor să absoarbă statele respective în sânul lor. Formula integrativă este anti-stat din pornire. Trebuie privită cu suspiciunea cu care te raportezi și la chestiunile economice. Nu-mi plac structuralismul și formalismul, iar Europa este un monument de formalism și de birocrație.

Spuneți asta într-un moment în care Uniunea Europeană accelerează procesul de integrare. Considerați proiectul UE unul ratat sau, cel puțin, unul cu o viață care nu poate fi prea lungă?

M.M.: Una este să concepi cooperarea mai strânsă între state, legăturile dintre ele, respectul reciproc sau urmărirea unui câștig mai bun prin coalitii. Da, toate sunt bune, minus un singur lucru: există un prag, de care UE s-a lovit deja, cel cultural. Cultura nu se integrează. Are limbă, tradiții, obiceiuri, folclor propriu. Până și meniul este unul cu specific cultural. Oamenii mănâncă diferit, își concep viața diferit. Astea nu se integrează. Păi, dacă te apuci să integrezi ceea ce nu se poate integra devine o aventură perdantă.

Deci pronosticul dumneavoastră pentru Uniunea Europeană este...

M.M.: Nu-l fac, pentru că și-l scrie singură în zilele noastre. Uitați-vă la ea, că e amenințată de a se rupe în bucăți. „Soluțiile”, în schimb, curg una pe săptămână.

Și atunci România cum ar trebui să-și joace viitorul în relația sa cu UE?

M.M.: Dacă nu ai viitor propriu, nu ai pentru ce să lupti.

Cum vi se pare cursul pe care se angajează România?

M.M.: Dar nu se angajează nicăieri. Este membră acolo și așteaptă să vadă ce se întâmplă. Și ce se întâmplă este criza Europei. S-a terminat criza în Europa? Ce știm despre criza din Italia și Spania? Ori dacă Germania va trece la marcă sau dacă își păstrează marca sub numele de euro, împreună cu câteva țări care vor accepta acest lucru? Sunt atâtea întrebări care cer soluții pe care nu le facem noi, dar la care suntem spectatori. Nu putem să facem nimic, deși consecințele ne vor afecta.

Care este soluția pentru o țară mică?

M.M.: Țările mici se strecoară cu viteza șopârlelor. Sunt capabile de o inteligență extraordinară tocmai pentru a se salva în situațiile în care cei mari se lovesc cap în cap sau când vor să le înghită.

Acum aproape doi ani spuneți, cu referire la România, că „în chestiuni de viitor noi stăm foarte bine”. În general însă, mare parte a temerilor sunt legate tocmai de faptul că România nu are o viziune încheată pe termen lung și că dă cu piciorul la oportunități care ar pune-o în avantaj pe viitor.

M.M.: Dacă ai vrea să ai parte de o țară frumoasă și armonioasă, eu cred că altceva decât România nu ai putea să desenezi. Carpații sunt aici, marea e alături, Dunărea e aproape. Este o țară, cum se zicea mai demult, binecuvântată de Dumnezeu din punct de vedere natural. Are resurse, cam din toate câte puțin. Apoi, e așezată în locul cel mai bun. Nu se putea mai bine, pentru că este la frontiera a două continente, Asia și Europa. O țară care înțelege că este situată astfel, își construiește o personalitate și o politică adecvată ca să fie și, și. Nu mai spui sunt occidental sau oriental. Ești la mijloc.

Și Putin încearcă acum să reanimeze un fel de uniune euroasiatică. Să mergem spre el?

M.M.: Rușii sunt de foarte mult timp în dilema dacă sunt asiatici sau sunt europeni, iar asta nu le-a trecut. Se întind de la un ocean la altul, dar încă nu s-au definit. Să știți că nici japonezii, în continuare, nu știu dacă vor să fie putere regională sau putere globală. În presa din Japonia încă se balansează între cele două opțiuni. Dar să lăsăm asta. Când ești la frontiera dintre două continente, trăiești din faptul că drumurile trec pe aici. Între aceste două continente este obligatorie o comunicare din ce în ce mai mare. Din ce s-a născut Elveția? Din faptul că din Europa se trecea pe la ei pentru Italia, iar ei luau vama. Au fost cei mai mari beneficiari ai faptului că Estul mergea spre Vest prin ei și Nordul la Sud, tot prin ei. Și la noi, locația este, într-un fel, analoagă. Avem și o calitate specială, aceea că există atâta Est în noi. Din Vest ne vin limba și civilizația, din Est ne vin religia, marile tradiții politice și culturale.

Ne-au venit și mari probleme.

M.M.: Da, dar nici Vestul nu ne-a cruțat. O țară care este plasată la frontiera dintre două continente, unul vest și unul est, are din ce să trăiască, dacă vrea, dacă o duce mintea, dacă o țin puterile, dacă oamenii cred în asta. Eu nu spun nimic de România, vorbesc de o soluție pentru acest tip de țări.

Prin urmare vedeți în poziția geografică a României o rezervă, un potențial bun pentru viitor.

M.M.: Sare în ochi. O știe toată lumea. Și unui copil din Patagonia care se uită în atlasul geografic îi poate veni ideea.

Turcia își joacă acest tip de carte?

M.M.: E o plăcere pentru mine să văd în istoria diplomatică cât rol a avut, înainte de al doilea război mondial, marele nostru diplomat Titulescu, să-i convingă pe turci să-și aleagă acest drum. Și pleda cu o pasiune! Pentru că asta era rețeta pe care ar fi vrut să o vadă urmată și de România. Ei au fost receptivi și au aplicat-o. De aceea, când spui Titulescu în Turcia lumea se scoală în picioare. Eram la înmormântarea lui Kennedy și stăteam mai la coadă, în față mergeau șefii de state. Mai în spate, venea un domn care nu putea merge repede că era mai dus de spate. Întreb și eu pe cineva cine e personajul. Mi se răspunde: Înönü, ajutorul și urmașul lui Atatürk (Mustafa İsmet İnönü, al doilea președinte al Turciei - n.r.). M-am dus la el să-l salut și i-am zis: “Sunt fericit că vă văd! România vă iubește de când v-a iubit Titulescu!”. Bătrânul se oprește și zice atât: “Titulescu, Titulescu!”. Și mi-a zâmbit. Asta a fost întâlnirea mea cu urmașul lui Atatürk. Nu trebuia să-i spun “România, stat prieten, bla, bla, bla”. I-am spus un singur cuvânt, care l-a mișcat. Eu știu ce a făcut Titulescu. Tot ce n-a putut să facă pentru România, cu tot zelul a făcut pentru turci.

Alegerile pe care le face o țară au legătură și cu educația. Exemplul mult promovată de dumneavoastră este cel al reformelor lui Spiru Haret. Ce face neperformant sistemul actual?

Un sistem de învățământ se poate prăbuși cumplit.

În ce condiții?

M.M.: Evident, dacă n-are stat! Care e statul care îl conduce? Cum să aibă instituțiile statului funcțiune, dacă statul e lovit în cap? Ați văzut guvern sau ministru care să conducă învățământul, când statul e lipsit de autoritate?

Raportul Clubului de la Roma pentru perioada 2012-2052 prognozează înflorirea unor economii emergente precum India, China, Africa de Sud și Rusia. În cazul primelor trei, intrarea pe pantă ascendentă se produce și pe fondul unei restructurări evidente a modelului economic. Cum credeți că va evolua Rusia, al cărei model are în centru două elemente-cheie: exportul de armament și exportul de petrol și gaze. Date fiind până acum beneficiile financiare și strategice, sunt în următoarele patru decenii șanse ca aceste două sectoare să nu mai prevaleze?

M.M.: Rusia nu a ajuns la transformările de structură necesare. A fost într-o tranziție fără formă, fără fond și a mers așa, orbește, sărăcind până n-a mai avut o rublă. Nu există jaf de tipul celui făcut în Rusia în perioada lui Elțin, dar există bulevarde rusești în Londra. După aceasta a trebuit să vină o corecție, care s-a făcut de către un personaj îndrăzneț (Vladimir Putin – n.r.). A început să facă curățenia, a oprit sângerarea. Nu vrea să se despartă de putere, vrea să facă ceva bun, dar nu e clar. Deocamdată îl interesează foarte mult poziția Rusiei în lume și e foarte sensibil la prietenie și dușmănie.

Este fezabil, într-un orizont de o generație, proiectul unei Rusii cu adevărat democratice?

M.M.: Rusia e un stat totalitar, asta vreți să spuneți. Din punct de vedere economic, rușii ar vrea să fie și ei un fel de chinezi. E foarte greu să guvernezi o țară. Atunci, când ai o masă așa de mare, dacă nu este ținută strâns și unitar, ea se rupe. Fă puțină democrație în China și poți avea vreo 14-15 Chine. Statele mari sunt obsedate de acest risc și își țin populațiile strâns cu metodele lor.

Are România o relație corectă cu Rusia?

M.M.: Regula micii puteri bine plasate este să aibă relații bune și să le întrețină ca atare cu mare grijă, cu toate marile puteri în mod egal. Asta-i regula. Cu toate.

CV Mircea Malița, 85 de ani

1950-1956: Director al Bibliotecii Academiei

1956-1960: Consilier la misiunea permanentă a României la ONU

1961-1962: Director în Ministerul de Externe

1962-1970: Ministru adjunct pe probleme ONU și organisme internaționale

1970-1972: Ministrul Învățământului

1980-1982: Ambasador în Elveția

1982-1984: Ambasador în SUA

Începuturile și previziunile Clubului de la Roma

România a găzduit în premieră, între 30 septembrie și 2 octombrie, Adunarea Generală a Clubului de la Roma, reuniune prezidată de guvernatorul BNR, Mugur Isărescu, și la care a luat parte, printre alții, inclusiv Roberto Peccei, fiul fondatorului acestei organizații. Reuniunea la București a Clubului de la Roma vine la doi ani după un alt eveniment de o anvergură similară, reuniunea Comisiei Trilaterale, ținută în toamna lui 2010 tot la București și tot sub patronajul lui Mugur Isărescu.

Clubul de la Roma a fost fondat în 1968 de către fostul administrator al FIAT, Aurelio Peccei, și fostul directorul general pentru probleme științifice al OCDE, Alexander King, la un an după prima și întâmplătoare întâlnire dintre cei doi. Ideea o avusese Peccei, care încă din 1967 formulase o întrebare fundamentală ce trăda un orizont deloc confortabil: "Oare nu avem cu toții nevoie de ceva foarte diferit de ceea ce ne este propus astăzi de diverse personalități sau instituții, fie și de Națiunile Unite, în cadrul a ceea ce a devenit o partidă de șah globală?". Pornind de aici, Clubul de la Roma urma să dezvolte o întreagă filosofie cu privire la modul în care va trebui privită și înțeleasă de restul lumii.

Alcătuirea unui proiect al noii organizații a fost dată în grija unui grup de cercetători de la Massachusetts Institute of Technology (MIT), toată lumea angajându-se să respecte cele patru direcții generale: organizația să fie redusă numeric (până în 100 de personalități); să nu necesite finanțări mari, pentru a rămâne independentă; să fie apolitică și transculturală; în fine, să fie neoficială și nesusținută de un stat sau organism internațional.

Rezultatul: proiectul MIT pentru Clubul de la Roma a culminat cu redactarea de către David Meadows a unui raport, "Limitele creșterii", care oferea o predicție cu privire la evoluția omenirii în următorii ani (1972-2012) și care a făcut Clubul cunoscut pe plan mondial, documentul fiind tradus în 30 de limbi și vândut în 10 milioane de exemplare. În următoarele decenii, analizele futurologice ale Clubului de la Roma nu au încetat să apară, iar în primăvara acestui an a fost lansat al doilea raport - "2052 - o profecție globală pentru următorii 40 de ani", de Jorgen Randers.

"Mesajele Clubului de la Roma au fost, în esența lor, pozitive. Fără a spune NU globalizării, acțiunea era îndreptată în direcția unei economii globale care să nu pună în pericol nici prezentul și nici viitorul omenirii (...) Ținta Clubului de la Roma a fost, încă de la început, suita de tare ce puteau distruge tot ceea ce însuși capitalismul făurise: lăcomia, risipa, nesăbuința. Aceste ținte erau reale. Dar nu dominau nici pe departe lumea", scrie Adrian Vasilescu, consilierul guvernatorului BNR, Mugur Isărescu, în cartea sa, "Biletul de ieșire din criză".

Articol semnalat de Ing. Angela FAINA